

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

УДК 338.246.025.2:004(4)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15669983>

**Фінансове забезпечення стимулювання підприємств ІТ-сфери:
європейська практика**

Шевчук Євгеній Олегович

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,

Державний науково-дослідний інститут

інформатизації та моделювання економіки, м. Київ,

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-3834-3187>

Прийнято: 19.05.2025 | Опубліковано: 29.05.2025

Анотація. У статті розглянуто фінансові механізми стимулювання розвитку підприємств ІТ-сфери на основі європейського досвіду. Метою дослідження є аналіз європейської практики фінансового забезпечення ІТ-галузі та обґрунтування рекомендацій щодо впровадження ефективних інструментів підтримки в Україні. Методологічною базою виступали системний підхід і порівняльний аналіз – було досліджено політики підтримки ІТ-сектору в країнах ЄС, застосовано метод експертних оцінок для виявлення найкращих практик. Визначено, що інформаційні технології є ключовим драйвером економічного зростання, а їх успішний розвиток значною мірою залежить від дієвих фінансових стимулів. Проаналізовано європейську практику підтримки ІТ-підприємств: податкові пільги, грантове фінансування, венчурні фонди, програми державного співфінансування стартапів, створення технологічних парків та інкубаторів. З'ясовано, що такі інструменти в країнах ЄС сприяють інноваціям, розширенню експорту цифрових послуг та залученню інвестицій в

ІТ-галузь. На основі порівняльного аналізу розроблено пропозиції щодо адаптації європейських механізмів в Україні (зокрема, удосконалення податкового стимулювання ІТ-компаній та впровадження цільових фондів підтримки інновацій). Наукова новизна полягає у систематизації європейського досвіду фінансового забезпечення ІТ-сфери та обґрунтуванні показників ефективності таких стимулів в українському контексті. Практична значущість результатів полягає в тому, що запропоновані рекомендації можуть бути використані органами влади для формування дієвої фінансової політики підтримки ІТ-індустрії, що сприятиме цифровій трансформації економіки України, підвищенню її конкурентоспроможності та успішній інтеграції до європейського цифрового ринку.

Ключові слова: фінансове забезпечення, стимулювання, підприємства ІТ-сфери, європейський досвід, фінансові інструменти, інноваційний розвиток, державна підтримка, податкові пільги, ІТ-індустрія.

Financial support for stimulating IT enterprises: European practices

Shevchuk Yevhenii

PhD Student, State Research Institute of
Informatization and Economic Modeling, Kyiv, Ukraine,

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-3834-3187>

Abstract. *The article explores financial mechanisms aimed at stimulating the development of IT enterprises based on European experience. The purpose of the study is to analyze European practices of financial support for the IT industry and substantiate recommendations for implementing effective support instruments in Ukraine. The methodological basis includes a systemic approach and comparative analysis - policies supporting the IT sector in EU countries were examined, and the expert evaluation method was applied to identify best practices. It was determined that*

information technology is a key driver of economic growth, and its successful development significantly depends on effective financial incentives. The European experience of supporting IT enterprises is analyzed, including tax incentives, grant funding, venture capital funds, governmental co-financing programs for startups, and the creation of technology parks and incubators. The study reveals that these instruments in EU countries promote innovation, expand digital service exports, and attract investment to the IT sector. Based on the comparative analysis, proposals for adapting European mechanisms in Ukraine have been developed - particularly, improving tax incentives for IT companies and establishing targeted innovation support funds. The scientific novelty lies in systematizing the European experience of financial support for the IT sphere and substantiating performance indicators of such incentives in the Ukrainian context. The practical significance of the results is that the proposed recommendations can be utilized by governmental authorities to formulate an effective financial policy supporting the IT industry, contributing to Ukraine's digital transformation, enhancing competitiveness, and facilitating successful integration into the European digital market.

Keywords: *financial support, stimulation, IT enterprises, European experience, financial instruments, innovative development, governmental support, tax incentives, IT industry.*

Постановка проблеми. Сучасний динамічний розвиток підприємництва у сфері ІТ розглядається як стратегічний пріоритет, як в країнах Європейського Союзу, так і в Україні, оскільки саме digital-трансформації економіки стали домінуючим чинником конкурентоспроможності та інноваційного зростання галузі. Європейські країни встановили для себе амбітні цілі digital-десятиліття, намагаючись посилити власний технологічний суверенітет і незалежність від зовнішніх постачальників. Війна розпочата РФ на території суверенної України загострила проблеми digital-ланцюгів постачання та стала каталізатором для

Європи щодо додаткового фінансового забезпечення та стимулювання інвестицій у кіберзахист та зміцнення свого digital-потенціалу [24].

За останні роки, в умовах воєнного стану, значення ІТ-сектору для стійкості та відновлення економіки України суттєво зросло. ІТ-галузь стала однією з небагатьох, що продовжувала зростати під час війни: у 2022 р. експорт комп'ютерних послуг складав більше 7 млрд дол. США, що на 400 млн дол. США більше, ніж у 2021 р. ІТ-галузь стала єдиним експортним сектором, яка забезпечила приблизно 5% ВВП країни та 13% від загального експорту [25]. ІТ-компанії не лише генерували власну валютну виручку, але й сплатили понад 30 млрд грн податків у бюджет України за 2022 р., демонструючи свою роль як драйвера економіки навіть у кризових умовах. Також, у 2022 р. Україна отримала статус асоційованого учасника програми ЄС «Цифрова Європа», ключові ініціативи, якої були спрямовані на створення єдиного цифрового ринку та відновлення економіки за рахунок цифровізації [24]. Таким чином, розвиток ІТ-підприємництва розглядається як одна з основ післявоєнного відновлення та економічної інтеграції України до спільного європейського ринку. Дослідження європейських практик фінансового стимулювання ІТ-сфери є вчасним і актуальним завданням, що має допомогти сформувати ефективну політику підтримки digital-трансформації та геополітичної нестабільності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження забезпечення стимулювання діяльності підприємств ІТ-сфери отримали науковий доробок від багатьох науковців-економістів, а саме: Залознова Ю. та Чекіна В. [4], Карпова Т. [6], Мишко О. [11], Попело О. та Холявко Н. [12], Рогов Г. [13], Саліхова О. та Шелудько Н. [14], Чумак О., Мельничук І. та Левіна М. [15] дослідили концептуальні підходи до формування механізмів фінансового забезпечення розвитку підприємств, визначили фінансову політику, яка має забезпечувати фінансову стабільність і стійкість бізнесу, описали види фінансової політики та етапи її розробки й впровадження, наголошуючи на ролі фінансової стратегії у досягненні конкурентних переваг і сталого розвитку підприємств. Також

авторами було розглянуто інструменти фінансування ІТ-бізнесу, такі як податкові стимули, грантові програми та спеціальні правові режими для ІТ-компаній.

Дослідження у сфері стимулювання інновацій, розвитку стартапів та смарт-промисловості проводили такі вчені: Демчишак Н. та Хильченко М. [2], Залознова Ю. та Чекіна В. [5], Литвин І. та Миськів С. [8], Лопатинський Ю., Водянка Л. та Хіль Р. [9], які зазначили, що грантові програми стали ключовим джерелом коштів для стартапів, запропонували впроваджувати нові фінансові інструменти, покращувати інвестиційний клімат та взаємодію стартапів з інвесторами. Автори навели рекомендації з адаптації дієвих європейських інструментів (грантів, пільгового кредитування, інкубаторів тощо) для підтримки стартапів в Україні з урахуванням національних реалій.

Наступна група авторів займалась дослідженням питань, що фокусуються на підтримці малого та середнього підприємництва, зокрема інноваційного. Так, Гнатик Я., Овандер Н. та Томах В. [1], Квасниця О. [7] акцентували увагу на умовах цифровізації та глобальних викликах інноваційних стратегій для малого бізнесу. Автори проаналізували інструменти підтримки малих та середніх підприємств та їх вплив на підвищення конкурентоспроможності місцевого бізнесу. Було надано пропозиції щодо посилення координації між місцевими органами влади, освітніми інституціями та бізнес-спільнотою з метою створення сприятливого інноваційного середовища для малого та середнього бізнесу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну увагу дослідників до розвитку цифрової економіки та підтримки ІТ-сектору, залишаються недостатньо вивченими питання фінансового забезпечення стимулювання ІТ-підприємств, особливо з урахуванням європейського досвіду. Брак комплексного аналізу ефективності конкретних фінансових інструментів створює прогалину в науковому розумінні оптимальної підтримки галузі. До цього часу не визначено в повному обсязі, які саме європейські механізми стимулювання ІТ-галузі є найбільш дієвими та як їх

адаптувати до українських реалій. Ці невирішені аспекти обґрунтовують актуальність дослідження, оскільки відсутність цілісного підходу до фінансового стимулювання ІТ-сфери стримує інноваційний розвиток і конкурентоспроможність української економіки. Отже, виникає потреба у подальшому науковому пошуку, спрямованому на заповнення зазначених прогалин та вироблення рекомендацій щодо вдосконалення фінансової підтримки ІТ-індустрії.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є формування цілісного підходу до фінансового забезпечення стимулювання підприємств ІТ-сфери на основі кращих європейських практик. Для досягнення поставленої мети було поставлено і вирішено такі завдання: проаналізовано теоретичні засади та сучасні тенденції розвитку ІТ-сфери і її значення для економіки країни; досліджено європейський досвід фінансового стимулювання ІТ-підприємств та виявлено основні механізми підтримки; оцінено ефективність окремих фінансових інструментів на прикладі країн ЄС та їх вплив на інноваційну активність, зайнятість та експортний потенціал ІТ-галузі; визначено можливості адаптації європейських фінансових механізмів стимулювання для українського ІТ-сектору з урахуванням національних особливостей; розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення фінансового забезпечення розвитку ІТ-індустрії в Україні, спираючись на висновки проведеного аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансове забезпечення стимулювання підприємств ІТ-сфери відіграє домінуючу роль у ефективному розвитку ІТ-сектору, оскільки визначає спроможність компаній впроваджувати інновації, масштабувати бізнес та виходити на глобальні ринки. Фінансування в необхідних для галузі розмірах надає можливості ІТ-компаніям інвестувати в: дослідження і розробки; наймати висококваліфікованих спеціалістів; виводити на ринок нові продукти та конкурувати на світовому рівні [1-4].

У європейських країнах, де створені сприятливі умови доступу до капіталу, спостерігається бурхливий розвиток технологічних компаній. Так, Естонія

завдяки поєднанню активної стартап-культури та державних стимулів створила потужну інноваційну екосистему. Сьогодні Естонія займає 1 місце в Європі за кількістю «стартап-єдинорогів» на душу населення, а її ІТ-сектор генерує приблизно 8% ВВП із середньорічним зростанням також 8% [19].

У 2021 р., ще до розпочатої повномасштабної війни, українські технологічні стартапи залучили майже 780 млн дол. США венчурного капіталу [20], що сприяло виходу на світовий ринок низці інноваційних продуктів (Grammarly, GitLab, People.AI та ін.). У 2023 р. відбулося скорочення фінансових надходжень, що пов'язане з початком війни, та загальне уповільнення економіки і експорту ІТ-послуг України, які вперше знизилися майже до -8% за рік, що, у свою чергу, значно обмежило можливості для розширення бізнесу.

Для європейських країн фінансування інновацій в ІТ-секторі є інструментом економічного розвитку. У середньому в країнах ЄС понад половину державної підтримки бізнесових R&D надається через податкові стимули [21], тобто фіскальні механізми (податкові кредити, знижки, гранти), які розглядаються як ефективний спосіб стимулювати приватні інвестиції в інновації. Державні гранти та співфінансування стартап-проектів дозволяють подолати так званій «провал ринку», коли ризикові інновації не отримують фінансування лише від приватних інвесторів. Такі програми, як німецька EXIST (стипендії, гранти для технологічних стартапів університетського середовища) чи фінські гранти Business Finland для молодих інноваційних компаній, які забезпечують новим підприємцям фінансову «подушку» і дозволяють зосередитись на розвитку продукту [23]. У Фінляндії державна агенція Business Finland тільки у 2024 р. інвестувала більше 100 млн євро у стартапи, що на 30% більше, ніж у 2023 р. для стимулювання зростання економіки, що вийшла з рецесії [17]. Отже, фінансове забезпечення через поєднання приватного капіталу та державної підтримки – є передумовою динамічного розвитку ІТ-сфери, підвищення її внеску в економіку та конкурентоспроможність на світовому ринку.

Європейська практика стимулювання ІТ-бізнесу виробила цілу низку інструментів фінансової підтримки (від прямих грантів і субсидій до податкових пільг, венчурних інвестицій та розвитку інноваційної інфраструктури – інкубаторів, технопарків). Розглянемо основні види фінансової підтримки ІТ-сфери (рис. 1).

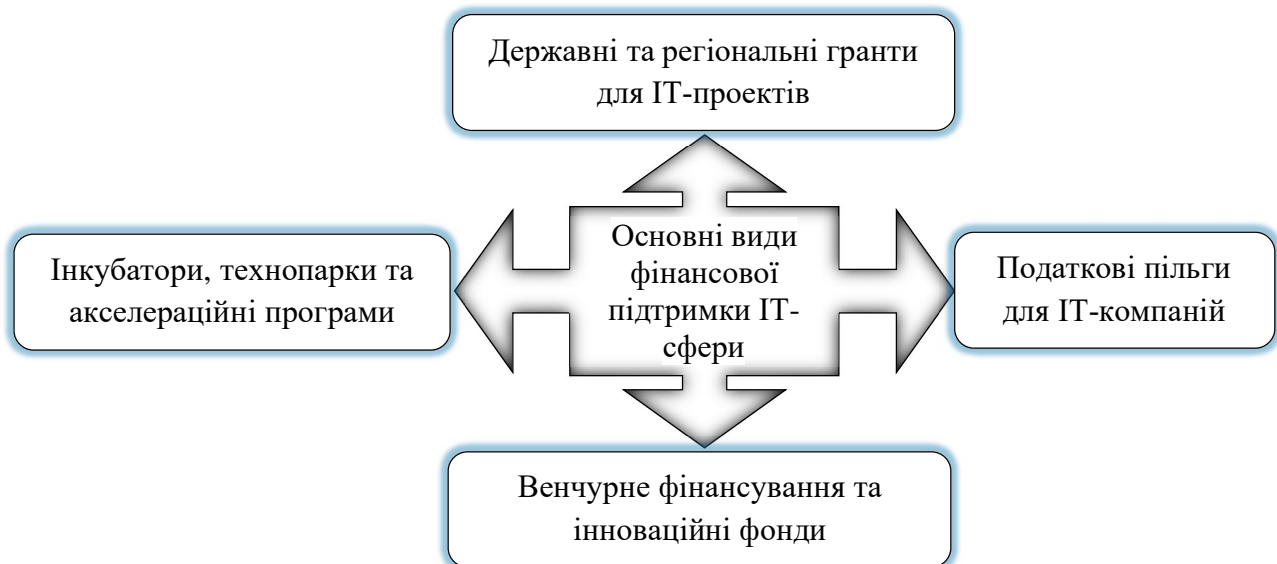

Рис. 1. Фінансова підтримка ІТ-сфери: європейські підходи

Джерело: визначено автором.

1. Державні та регіональні гранти для ІТ-проектів. Одним із базових інструментів є грантове фінансування ІТ-проектів за рахунок державних чи наднаціональних програм. На рівні ЄС ключову роль відіграють рамкові програми підтримки інновацій:

- програма «Горизонт Європа» - це найбільша дослідницько-інноваційна програма ЄС з бюджетом приблизно 95 млрд євро до 2027 р. [16].
- програма «Цифрова Європа» з бюджетом майже в 8 млрд євро [24], яка зосереджена саме на впровадженні передових цифрових технологій у бізнес та державне управління [25].

Для України, яка вже приєдналася до цієї програми, відкриваються нові можливості залучення європейських грантів на цифрові проекти. Українська

комісія оголосила конкурси на суму понад 200 млн євро у сферах штучного інтелекту, хмарних сервісів та цифрових навичок.

Європейські країни вже пропонують грантові програми для підтримки ІТ-стартапів і досліджень. Так, у Німеччині діє програма EXIST, що надає гранти випускникам і науковцям для запуску стартапів [23]. У Франції існують грантові схеми Bpifrance для стартапів на стадії R&D, у Естонії – фонди Enterprise Estonia та Startup Estonia, які співфінансують ранні стадії стартап-проектів (протопити та виведення на ринок). Таким чином, система грантової підтримки в Європі охоплює різні рівні – від загальноєвропейських програм до національних і регіональних фондів, забезпечуючи фінансування як фундаментальних досліджень, так і прикладних інновацій в ІТ-сфері [6-11].

2. Податкові пільги для ІТ-компаній. Податкові стимули – це один з найпотужніших інструментів непрямого фінансування інновацій, який широко застосовуються в країнах ЄС. Франція пропонує 30% податковий кредит на витрати в R&D (Crédit d'Impôt Recherche), Польща дозволяє до 200% віднесення витрат на наукові дослідження та валові витрати, Португалія та Іспанія також запровадили податкові вирахування [24]. У підсумку ефективна ставка субсидії для великих прибуткових фірм досягає 35-40% у Франції, Польщі та Португалії – при середньому значенні приблизно 15% по Європі [24]. Окрім специфічних R&D-пільг, сприятливий податковий режим загалом стимулює розвиток ІТ-бізнесу. Показовим є досвід Естонії, яка запровадила унікальну податкову модель – 0% податку на прибуток, якщо прибуток реінвестується в бізнес (оподатковуються лише розподілені дивіденди) [22]. Такий підхід створює постійний стимул вкладати кошти у розвиток ІТ-компаній замість виведення прибутків, що особливо вигідно для стартапів, які спрямовують весь заробіток на масштабування. Естонська модель фактично є аналогом потужної інвестиційної пільги і часто згадується як чинник високих темпів зростання її технологічного сектору [22].

3. Венчурне фінансування та інноваційні фонди. Розвиток венчурного капіталу – це головний чинник масштабування успішних ІТ-стартапів до рівня світових технологічних компаній. На рівні Європейського Союзу функціонують інституції, що підтримують інноваційні інвестиції:

- Європейський інвестиційний фонд (EIF), що співфінансує ряд європейських венчурних фондів, знижуючи ризики для приватних інвесторів;
- Європейський банк інвестицій (EIB), що надає пільгові кредити технологічним компаніям і стартап-хабам.

Держави-члени ЄС також розгорнули власні програми. Так, у Німеччині у 2021 р. було запущено масштабний «Фонд майбутнього» (Zukunftsfonds) обсягом до 10 млрд євро, націлений на розвиток венчурного фінансування [23]. Франція створила фонд La French Tech Souveraineté для інвестування у стратегічні технологічні стартапи. У Фінляндії діє державний інвестиційний фонд Tesi (Suomen Teollisuussijoitus), який вкладає кошти у венчурні фонди та напряму в стартапи, тим самим заповнюючи прогалини ринку.

4. Інкубатори, технопарки та акселераційні програми. Важливим елементом підтримки ІТ-підприємництва в Європі є розвиток інноваційної екосистеми – мережі інкубаторів, технологічних парків, акселераторів та кластерів, які забезпечують стартапам доступ до інфраструктури, експертизи, менторства і спільноти інноваторів. Європейські цифрові інноваційні хаби (EDIH) – це своєрідні «єдині вікна» в кожному регіоні, де малий та середній бізнес може отримати консультації, протестувати нові технології та знайти фінансування для цифровізації [25].

Станом на початок 2025 р. мережа EDIH нараховує 168 хабів по всій Європі (співфінансованих за програмою Digital Europe) і продовжує розширюватися, охоплюючи нові країни та регіони, що суттєво розширює географію підтримки інновацій. Отже, Європейський досвід свідчить, що фінансова підтримка інфраструктури через гранти на створення інкубаторів, пільгову оренду в технопарках, ваучери на інкубацію окупається прискореним ростом нових

успішних ІТ-компаній. Поєднання прямих фінансових інструментів (гранти, пільги, фонди) з розвитком інноваційної екосистеми дає синергетичний ефект для стимулювання ІТ-підприємництва.

Український ІТ-сектор, попри значні успіхи останніх років, стикається з рядом внутрішніх чинників, що обмежують його фінансову підтримку та розвиток (рис. 2).

Рис. 2. Ключові чинники впливу на негативний стан розвитку ІТ-сфери України

Джерело: досліджено і проаналізовано автором.

1. Економічна та макрофінансова нестабільність – війна в Україні спричинила глибоку економічну кризу з 2022 р. ВВП країни скоротився на 30%, інфляція перевищила 20%, значна частина підприємств припинила свою діяльність. Економічна нестабільність відлякує приватних інвесторів - ризики втрати капіталу через бойові дії, девальвація гривні чи банкрутство контрагентів стають надзвичайно високими. Як наслідок, у 2022-2023 рр. спостерігається зменшення обсягів угод з українськими стартапами порівняно з 2021 р.

2. Воєнний стан та операційні ризики – безпекова ситуація безпосередньо впливає на фінансове становище ІТ-компаній. Постійна загроза ракетних обстрілів, перебої з електропостачанням восени-взимку 2022-2023 рр., мобілізація працівників – все це ускладнило ведення бізнесу. Хоча ТІ-компанії продемонстрували гнучкість – (перехід на віддалену роботу, оснащення офісів генераторами, використання Starlink для інтернету) витрати на забезпечення безперервності бізнесу зросли.

3. Інституційна слабкість та нормативні бар'єри – українська інноваційна система історично недофінансована і фрагментована. Український фонд стартапів, який на конкурсній основі надає невеликі гранти стартапам на ранніх стадіях за 2019-2023 рр. профінансував більше 350 стартапів на загальну суму понад 8 млн дол. США [26]. Інституційна слабкість проявляється також у зарегульованості окремих процесів:

- підприємці стикаються зі складнощами при отриманні грантів від міжнародних програм;
- відсутність дієвих державних гарантій чи страхування військових ризиків для інвестицій;
- трансфер технологій з університетів у бізнес розвинений слабо, що зменшує кількість дослідницьких стартапів;
- реформа наукової сфери відбувається повільно.

4. Обмеженість наявних інструментів підтримки – до війни державна підтримка ІТ-сектору зводилася переважно до податкових стимулів через спрощену систему оподаткування [7-9]. У 2022 р. було впроваджено новий правовий режим «Дія Сіті», який запропонував спеціальні умови для ІТ-компаній: знижену ставку податку на дохід фізичних осіб 5%, військовий збір, 5% (проти стандартних, 18% та 1,5%), ЄСВ лише з мінімальної зарплати, а також альтернативу на прибуток – податок на виведений капітал 9% [3]. Цей режим мав наблизити Україну до умов подібних Естонським, чи Ірландським і створити своєрідний віртуальний технопарк з прозорими правилами. Порте запуск режиму збігся з початком війни і його потенціал поки не реалізований повністю. Окрім «Дія Сіті» та Українського фонду стартапів, інших інструментів підтримки для підприємств досить мало. Певну допомогу надають міжнародні партнери: грантові програми USAID; конкурси EU4Digital; фонд Google for Startups [18].

Отже, спираючись на найкращі європейські практики, можна запропонувати такі рекомендації для вдосконалення механізмів фінансової підтримки українського ІТ-сектору в нинішніх умовах (рис. 3):

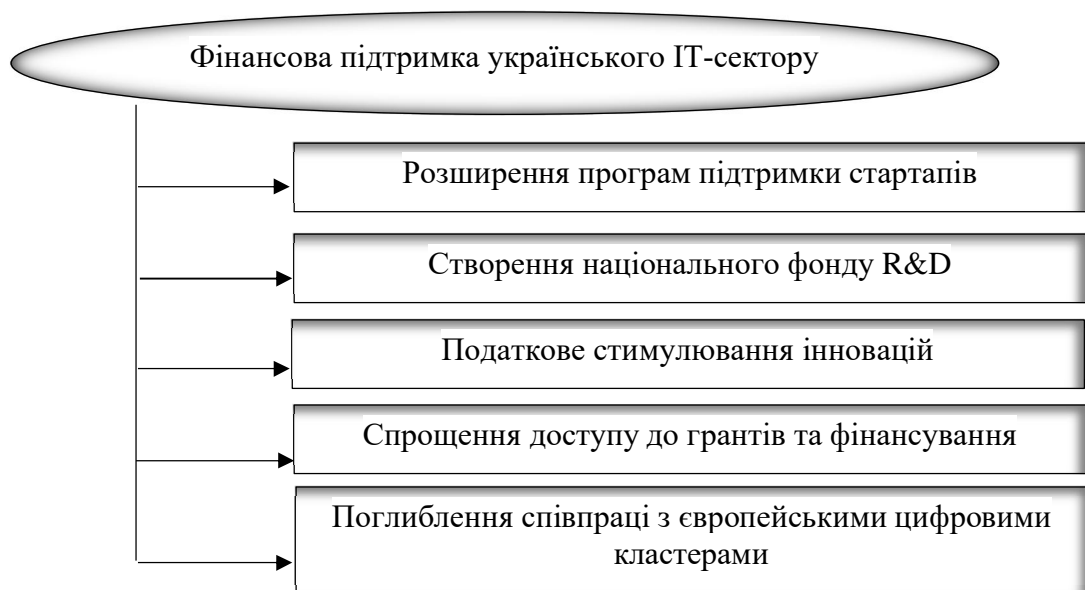

Рис. 3. Основні рекомендації щодо механізмів фінансової підтримки українського ІТ-сектору

Джерело: запропоновано автором.

Реалізація наведених пропозицій вимагатиме як внутрішніх реформ, так і тісної співпраці з ЄС, проте їх втілення здатне суттєво посилити фінансову спроможність українського ІТ-сектору.

Висновки. Фінансове забезпечення стимулювання підприємств ІТ-сфері є тим чинником, що визначає темпи цифрової трансформації та інноваційного розвитку економіки. Досвід країн ЄС доводить, що поєднання державної підтримки, приватного інвестування, сприятливої податкової політики та ефективної інфраструктури створює потужне підґрунтя для зростання ІТ-сектору. Встановлено, що для України впровадження подібних підходів є надзвичайно актуальним, оскільки вітчизняні ІТ-компанії стикаються з бар'єрами, серед яких нестабільність податкової політики, обмежений доступ до капіталу та воєнні ризики. Саме тому, фінансове стимулювання ІТ-сектору повинно стати тим пріоритетом державної економічної політики України, що дозволить інтегруватися в європейський цифровий простір, зміцнюючи економічну безпеку та інноваційний потенціал країни.

Перспективи подальшого дослідження полягають у вивченні ефективності поєднання різних форм фінансування у рамках кластерної підтримки, створення ІТ-хабів та цифрових екосистем. Також потребує подальшої уваги аналіз впливу фінансового стимулювання на збереження та розвиток людського капіталу ІТ-галузі, зокрема через освітні гранти, податкові стимули для фахівців та підтримку релокації команд у безпечні регіони.

Список використаних джерел

1. Гнатик, Я. Б., Овандер, Н. Л., & Томах, В. В. (2024). Інноваційні підходи до підтримки та розвитку малого і середнього бізнесу в регіонах України. *Бізнес Інформ*, 4, 107-114. [DOI: 10.32983/2222-4459-2024-4-107-114](https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-4-107-114).
2. Демчишак, Н. Б., & Хильченко, М. О. (2021). Стартап-екосистема: інституційні та фінансові аспекти стимулювання розвитку в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*, 13-14, 5-13. [DOI: 10.32702/23066814.2021.13-14.5](https://doi.org/10.32702/23066814.2021.13-14.5).
3. Дія.City (2025). Унікальний правовий та податковий простір для ІТ-компаній в Україні. [URL: https://city.diiia.gov.ua](https://city.diiia.gov.ua).
4. Залознава, Ю. С., & Чекіна, В. Д. (2023). Теоретичні засади фінансово-економічного стимулювання розвитку смарт-промисловості. *Економіка промисловості*, 4, 47-64. [DOI: 10.15407/econindustry2023.04.047](https://doi.org/10.15407/econindustry2023.04.047).
5. Залознава, Ю. С., & Чекіна, В. Д. (2023). Теоретичні засади фінансово-економічного стимулювання розвитку смарт-промисловості. *Економіка промисловості*, 4(104), 47-64. [DOI: 10.15407/econindustry2023.04.047](https://doi.org/10.15407/econindustry2023.04.047).
6. Карпова, Т. (2020). Фінансове забезпечення підприємств у контексті механізму їх ефективного функціонування. *Економічний аналіз*, 30(4), 132-139. [URL: https://www.researchgate.net/publication/351395117](https://www.researchgate.net/publication/351395117).
7. Квасниця, О. (2014). Фінансовий механізм забезпечення розвитку малих підприємств в Україні. *Світ фінансів*, 4, 63-71. [URL: https://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/5231/1](https://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/5231/1).

8. Литвин, І. В., & Миськів, С. О. (2024). Особливості державної підтримки стартап-підприємництва в європейських країнах. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*, 1(11), 238-246. [DOI: 10.23939/smeu2024.01.238](https://doi.org/10.23939/smeu2024.01.238).
9. Лопатинський, Ю. М., Водянка, Л. Д., & Хіль, Р. В. (2024). Розвиток екосистеми стартапів в Україні на прикладі Чернівецької області. *Інвестиції: практика та досвід*, 3, 37-42. [DOI: 10.32702/2306-6814.2024.3.37](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.3.37).
10. Львівська торгово-промислова палата (2025). Гранти від програми «Цифрова Європа»: що можуть отримати українські підприємці. [URL: https://lcci.com.ua/granty-vid-programy-cyfrova-yevropa-shho-mozhut-otrymaty-ukrajinski-pidpryyemci/](https://lcci.com.ua/granty-vid-programy-cyfrova-yevropa-shho-mozhut-otrymaty-ukrajinski-pidpryyemci/)
11. Мишко, О. А. (2022). Фінансові інструменти стимулювання розвитку підприємництва в Україні. *Економічні науки. Серія: Регіональна економіка*, 19, 183-190. [URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnre_2022_19_23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnre_2022_19_23).
12. Попело, О., & Холявко, Н. (2023). Закордонний досвід стимулювання впровадження інноваційно-інформаційних технологій фінансовими установами. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*, 2(19), 119-130. [DOI:10.15330/APRED.2.19.119-130](https://doi.org/10.15330/APRED.2.19.119-130).
13. Рогов, Г. К. (2023). Фінансові стимули повоєнного відновлення та розвитку підприємств. *Вісник соціально-економічних досліджень*, 1-2, 66-81. [DOI: 10.33987/vsed.1-2\(84-85\).2023.66-81](https://doi.org/10.33987/vsed.1-2(84-85).2023.66-81).
14. Саліхова, О. Б., & Шелудько, Н. М. (2020). Інституційні та фінансові механізми стимулювання технологічних інновацій у промисловості: досвід Франції, уроки для України. *Економіка промисловості*, 2, 5-26. [DOI: 10.15407/econindustry2020.02.005](https://doi.org/10.15407/econindustry2020.02.005)
15. Чумак, О., Мельничук, І., & Левіна, М. (2024). Концептуальні засади формування фінансової політики в системі стратегічного управління підприємством. *Економіка та суспільство*, (62). [DOI: 10.32782/2524-0072/2024-62-163](https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-163).

16. EU Framework Programmes (2025). Horizon Europe. Science Europe. [URL: https://scienceeurope.org/our-priorities/eu-framework-programmes](https://scienceeurope.org/our-priorities/eu-framework-programmes).
17. Finland's bid to win Europe's start-up crown (2025). [URL: https://www.bbc.com/news/articles/cx28y8jj4lxo](https://www.bbc.com/news/articles/cx28y8jj4lxo).
18. Scroll Media (2025). Google Awards Grants to 30 More Ukrainian Startups – up to \$100k Each. [URL: https://scroll.media/en/2025/05/15/google-awards-grants-to-30-more-ukrainian-startups-up-to-100k-each](https://scroll.media/en/2025/05/15/google-awards-grants-to-30-more-ukrainian-startups-up-to-100k-each).
19. Brand Estonia (2025). Information and communication technology. [URL: https://brand.estonia.ee/messages/industries](https://brand.estonia.ee/messages/industries).
20. Kreston Ukraine (2025). [URL: https://kreston.ua/en/ukraine-deal-review.-2021-tech-venture-capital-and-private-equity-deals-of-ukraine](https://kreston.ua/en/ukraine-deal-review.-2021-tech-venture-capital-and-private-equity-deals-of-ukraine).
21. OECD (2025). R&D tax incentives. [URL: https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/rd-tax-incentives.html](https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/rd-tax-incentives.html)
22. Baltictimes (2025). Starting a Business in Estonia: e-Residency and Tax Benefits Explained. [URL: https://www.baltictimes.com/starting_a_business_in_estonia_e-residency_and_tax_benefits_explained](https://www.baltictimes.com/starting_a_business_in_estonia_e-residency_and_tax_benefits_explained).
23. Bmwk (2025). Startup Germany: On the road to startup nation Germany. [URL: https://www.bmwk.de/Thema/Startup/EN/Navigation/home.html](https://www.bmwk.de/Thema/Startup/EN/Navigation/home.html)
24. Taxfoundation (2025). Tax Subsidies for R&D Expenditures in Europe, 2024. [URL: https://taxfoundation.org/data/all/eu/rd-tax-incentives-europe-2024](https://taxfoundation.org/data/all/eu/rd-tax-incentives-europe-2024).
25. Digital-strategy (2025). The Digital Europe Programme. [URL: https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme](https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme)
26. Ukrainian Startup Fund (2025). [URL: https://usf.com.ua/en/4-years-of-the-usf-activity](https://usf.com.ua/en/4-years-of-the-usf-activity).